

TRUCS D'IL·LUSIONISTA

Francesc Foguet i Boreu

Il·lusionistes, de Lluïsa Cunillé. Repartiment: Rosa López, Lola López i Paco Zarzoso. Il·luminació: Ximo Olcina. Espai sonor: Miguel Alarcón. Coreografia: Amparo Fernández. Composició de boleros: J. Salvador «Chapi». Direcció: Paco Zarzoso. Espai Lliure (Teatre Lliure), 28 de setembre.

«La màgia —deia Joan Brossa— no és sinó un altre nom de la poesia». L'il·lusionisme o màgia blanca és considerat una de les arts teatrals més antigues. Va néixer de la necessitat de donar una explicació als misteris intangibles de la vida més primitiva. Amb el temps, els mags deixaren les barraques de fira i, com a artistes reconeguts pel gran públic, actuaren en els teatres o *music-halls* de les grans ciutats europees. Aquests anys d'esplendor s'acabaren amb la irrupció abassegadora de la televisió, que féu entrar l'il·lusionisme en crisi i que ha donat com a resultat la fantasiosa espectacularitat d'un David Copperfield.

Il·lusionistes evoca el món entre romàntic i decadent de les escriptorialles de l'il·lusionisme contemporani a través d'Alfredo (Paco Zarzoso), un mag d'un cabaret decrepit. Barreja de Màgic Andreu i de bon jan, Alfredo és un prestidigitador que, amb penes i treballs, fa màgia de saló, d'escena i còmica. Com a francòfil, somnia de convertir-se en un heroi de la humanitat i trobar un públic que es deixi seduir per la meravella. Les seves germanes, Àgata (Rosa López) i Alcícia (Lola López), completen aquest trio d'artistes que, identificats amb tres espais transitables (l'escenari d'un cabaret, la taula d'un bar, la cambra d'un hotel), pateixen el calvari de l'agonia artística i vital. Àgata, faquir i cantant de boleros, fuma esperant l'amor de la seva vida i fa realitat la dita «qui canta, sos mals espanta». Alcícia, cleptòmana i escriptora de novel·les fungibles, enllaça les fugides de ciutat en ciutat per por a arrelar els afectes. Tots tres són representants prototípics dels creadors marginals, solitaris, que tenen la simpatia dels perdedors.

Les confessions dels tres germans i les seves reflexions «transcendents» sobre la creació artística o el sentit de l'existència s'embolcallen amb números de màgia, cants i balls de tangos, pasdobles, boleros i vals tronats i patètics. Es rendeix l'espectador a la il·lusió que ens proposa Cunillé? A mitges. No està gens malament de passar la seva poètica pel sedàs de la coentor valenciana: tots els actors parlen un català-valencià traduït, i la direcció duu la marca del Zarzoso d'*Ultramarins*. Però, com els numerets de màgia, tot plegat no és més que un embolcall exòtic. D'això es ressent la interpretació que, malgrat que ateny una certa fulguració quan treballa a fons la paròdia, no passa, al capdavall, de ser discreta.

Com *El gat negre* i *Barcelona. Mapa d'ombres*, *Il·lusionistes* denota el matisadíssim canvi de rumb de la poètica del *coitus interruptus* cunillà. Les referències espaciotemporals —que continuen explotant la fragmentarietat— tendeixen a concretar-se més (aquí són els Jocs Olímpics de Barcelona que actuen com a marea de fons, tot i que —és un dir— podrien ser també els

d'Atlanta o Singapur), i la ironia comença a ser menys críptica, més explícita. Si abans els textos podien jugar amb les opacitats i el misteri, ara que s'obren a una realitat més tangible i més recognoscible, revelen tant la seva estranya innocuïtat, com també la seva coherència iterativa.

Si l'il·lusionisme és l'art de mentir per entretenir, Cunillé és una mena de prestidigitadora de l'escena que té l'ofici ben après i que, només de tant en tant, atrau i meravella perquè, al cap i a la fi, fa partícip l'espectador de la màgia. La seva dramaturgia, revestida com es vulgui, sembla una aventura introspectiva cap als topants d'un món interior concèntric, turbulent i clos. Els textos que en coneixem, com bocins d'un mateix espill trencat, semblen menar al desvetllament d'un jo absolut que s'oculta entre opacitats i transparències, entre jocs formals de paral·lelismes i ressonàncies internes i externes, però que repel·leix la franca, enutjosa o il·lusionada complicitat de l'altre.

Rosa López i Paco Zarzoso, intèrprets d'Il·lusionistes, de Lluïsa Cunillé i dirigida per Paco Zarzoso. L'obra va estar en el cartell del Teatre Lliure (Espai Lliure) del 23 de setembre al 3 d'octubre de 2004.